Český národní komitét pro dlouhodobý ekologický výzkum – ILTER

Zápis ze zasedání ČNK pro ILTER dne 17. června 2021 v Královském Poříčí u Sokolova,
Statek Bernard

Přítomni: D. Adam, J. Dušek, J. Frouz, R. Hédl, J. Hruška, K. Chobot, F. Oulehle, J. Schlaghamerský, O. Vindušková, J. Vrba, P. Znachor, M. Pavelka, J. Červenka, J. Kaňa, hosté: Vladimír Žlábek
Omluveni: M. Erlebach, Z. Křenová, K. Fajmon, L. Purchart, E. Jelínková, P. Krám, J. Suchomel, M. Šorf, K. Král, M. Tesař, V. Novotný

Před zasedáním všichni zúčastnění podstoupili antigenní test nebo podepsali čestné prohlášení o absolvování PCR testu.

1. Zahájení, podané projekty českých infrastruktur

J.Hruška přivítal účastníky a zahájil zasedání. Úvodem znovu vysvětlil význam účasti LTER v evaluaci českých velkých výzkumných infrastruktur (https://www.vyzkumne-infrastruktury.cz/2020/09/mezinarodni-hodnoceni-velkych-vyzkumnych-infrastruktur-cr-v-roce-2021/), kdy byly jednotlivé plochy částečně rozděleny pod evaluované infrastruktury SoWa a CzeCOS a znovu zdůraznil, že hlavním důvodem bylo to, že MŠMT silně nepodporovalo vznik nových infrastruktur s výjimkou těch, které by vyhovovali požadavkům gap analýzy zveřejněné ministerstvem. To byl případ SoWy, která se tak mohla zúčastnit jako nová/kandidátská infrastruktura. Pod CzeCOS tak byly zahrnuty povodí ČGS a ICOSové plochy (Povodí Lysina Pluhův Bor, Načetín, povodí Uhlířská, Horské povodí Modrý potok, Bílý Kříž, Rájec-Němčice, Lednice Horní Les, Mokré louky u Třeboně), pod SoWu pak plochy Biologického centra (Slapy, Římov, Silva Gabreta, Sokolovské výsypky) plus Čertoryje-Vojšické louky, Ja Frouz dodal, že ohledně zahrnutí Šumavských lesů komunikoval s Miroslavem Svobodou. J.Vrba dodal, že je potřeba zkontrolovat zda DEIMS i webové stránky uvádějí správné jméno koordinátora (J. Červenka), který o komunikaci mezi M. Svobodou a J. Frouzem vůbec nevěděl. Pozn. O.Vindušková (13.7.2021): DEIMS i webové stránky uvádějí jako koordinátora správně pouze J. Červenku.
Jakub Hruška nechal kolovat podmíněnou politickou podporu od MŠMT, kterou se podařilo získat na podzim 2020 a platí na dva roky. Hosté z MŠMT bohužel nepřijali pozvání zúčastnit se zasedání. Pokud evaluace dopadne dobře (výsledky jsou očekávány v následujících měsících), LTER bude uveden jakou součást infrastruktur SoWa a CzeCOS při příští aktualizaci české roadmapy v roce 2023 na období 2023-2029. V tomto období lze ale (podle zkušeností z minulého období) očekávat možnost mimořádné aktualizace roadmapy, což by mohla být teoretická cesta, kterou by se LTER mohl dostat na cestovní mapu jako samostatná infrastruktura a zahrnout tak další plochy. eLTER RI má začít fungovat v roce 2026.

2. Postup projektů eLTER PLUS a PPP (J. Hruška, O. Vindušková)

J.H. a O.V. shrnuli rozdíl mezi projekty PLUS a PPP, jichž se účastní CzechGlobe (jako zřizovale české sítě LTER), ale relativně velmi malým dílem v porovnání s dalšími zeměmi, protože v době kdy byly projekty podány jsme neměli od MŠMT politickou podporu. Projektu PLUS se za ČR účastní pouze povodí Lysina, i když opůvodně J.H. a J.V. navrhovali evropským koordinátorům i další plochy, ty ale neprošly užším výběrem na evropské úrovni. Smyslem PLUSu je na řadě případových studií otestovat, jaké služby by měla budoucí infrastruktura svým uživatelům (tedy vědcům) poskytovat. Projekt PPP je projekt konceptuálně věnující se

přípravé budoucí infrastruktury (tedy například později zmíněný návrh standardních pozorování, analýza nákladů a přínosů apod.).

3. Standardní pozorování (J. Hruška)

J. Hruška přednesl prezentací od Steffena Zacharias o návrhu standardních pozorování. Pozorování jsou rozdělena do dvou kategorií: A: vysoká priorita/samozřejmé, B: ještě musí být prodiskutovány. Jedná se o předběžný návrh, který nyní projde několika koly diskuzí, např. velkou roli budou hrát vznikající expertní skupiny.
Závěr: Prezentace bude dostupná na webu www.lter.cz.

4. Nominace do expertních pracovních skupin (J. Hruška + všichni)
Na základě vyzvání od J. Hrušky o nominaci do expertních skupin projevili zájem: Pavel Krám (Critical Zone Observatories), Radim Hédl (Biodiverzita), Petr Znachor (Vodní ekosystémy), Jan Frouz (Obnova ekosystémů). M. Pavelka má zkušenost z expertních skupin v ICOS a také nabídl se aktivně zúčastnit.
Závěr: J. Hruška tyto jmenované nominuje za ČR, což není zárukou, že budou do skupin nakonec pozváni.

5. Česká účast v eLTER PLUS (J. Hruška v zastoupení P. Kráma)
J. Hruška přednesl prezentaci od P. Kráma. Díky podpoře PLUSu bude moct povodí Lysinu v rámci tzv. TA-VA programu pro svůj výzkum využít jiní vědci. Na výzkum na Lysině si budou muset podat „projektovou žádost" v rámci PLUSu.
Závěr: Prezentace bude dostupná na webu www.lter.cz.

6. Minulé a budoucí zapojení koordinátorů do procesu vzniku eLTER RI (O. Vindušková)

- V minulém roce proběhla analýza rozpočtů provozu ploch (součástí tzv. **Cost book analysis**) vedená Jaanou Back (termín byl 30. září 2020). Děkujeme těm, co se cvičení zúčastnili: P. Krám (Lysina a Pluhův bor), J. Dušek (Mokré louky u Třeboně) a J. Frouz (Sokolovské výsypky). O.V. přednesla prezentaci Jaany Back shrnující výsledky této analýzy.
- Na tuto analýzu navazuje Odhad dopadů eLTER RI, k níž koordinátoři dostali e-mailem odkaz na tzv. **Cost-Benefit Analysis Questionaire**, dostupný na adrese: https://elomake.helsinki.fi/lomakkeet/112022/lomake.html Číselné údaje v dotazníku mohou být kvalifikované odhady a téměř jakoukoliv otázku lze také přeskočit. Termín: **15. srpna 2021**
- O.V. upozornila také na rozesílaný dotazník ohledně školení (Training), který je kratší, s termínem **11. července 2021**.

D. Adam poznamenal, že podobných výzev/nabídek chodí e-mailem hodně a bylo by dobré na ty závažnější koordinátory vždy zvlášť upozornit.

- O.V. informovala o prvním zasedání Fóra koordinátorů (SPF**, Sites and Platforms Forum**), jehož smyslem je přímé zapojení koordinátorů do plánování budoucí eLTER RI. Např. by mělo odpovědět na otázku „Jaké služby by měla budoucí eLTER RI poskytovat koordinátorům ploch? Vznikly zatím 4 pracovní skupiny (Governance, Information Clusters, Data management, Training), které uvítají další členy (neplést s expertními skupinami). Děkujeme těm, co se prvního virtuálního zasedání zúčastnili

(M. Pavelka, Z. Křenová, P. Znachor). Příští zasedání se koná **28.-29. září 2021**, poté **20.-21. října 2021** v rámci mítinku Mars.

- eLTER RI bude mít nové webové stránky pro něž O.V. připravila nový text o LTER-CZ.
- **eLTER newsletter** – vychází čtvrtletně, k odběru se lze přihlásit zde: http://eepurl.com/dtQEar. Lze ho využít k propagaci vašich ploch-vašeho výzkumu.
- eLTER má stránky na **sociálních médiích,** které lze rovněž využít k propagaci Twitter, Facebook and LinkedIn.
- O.V. informovala o tzv. **Associate Partnership Programme**. Jedná se o cestu, kterou se mohou instituce, které nyní nejsou součástí projektů PLUS a PPP (tzn. všichni mimo CzechGlobe), formálně zapojit do budování budoucí eLTER RI. Aktualizace k 13.7.2021 (OV): Podmínkou je skutečně, jak Jakub předesílal, podepsání Memorandum of Understanding (MoU). Níže uvádím instituce, které ho již podepsali, ale je možné ho kdykoliv dopodepsat a tím tuto podmínku dodatečně splnit. Pro přihlášení do APP je potřeba vyplnit formulář, zvolit kontaktní osobu a odeslat ho office@LTER-Europe.net. Formulář by měl podepsat právní zástupce vaší instituce (což platí i o MoU). Další podrobnosti o APP programu včetně formulářů najdete zde: https://www.lter-europe.net/projects/PPP/elter-preparatory-phase-project-associate-partnership-programme

Institute Name	Institute Acronym
Biology Centre CAS	CAS
Institute of Botany of the CAS	IB-CAS
Krkonose National Park	KRNAP
Mendel University in Brno	MUB
Global Change Research Institute	UVGZ
Silva Tarouca Research Institute for Landscape and Ornamental Gardening	VUKOZ

Závěr: Obě prezentace (O.V. a J.B.) budou dostupné na webu www.lter.cz, stejně tak pdf verze Cost-benefit dotazníku od J. Duška. O.V. vyzvala koordinátory, aby cost-benefit dotazník vyplnili. Přestože je účast nepovinná, může nám účast v podobných akcích přinést lepší postavení na evropské úrovni. Na podobné dotazníky, kterým je třeba věnovat pozornost, se bude snažit J.H. a O.V. i v průběhu roku koordinátory upozorňovat. Pozn. OV: Na oplátku budeme rádi, když nás budou koordinátoři informovat o své účasti ve výše zmíněných iniciativách.

7. Nominační přednáška „Monitoring Labe“ (Vladimír Žlábek, FROV JČU)

V. Žlábek představil plochu Monitoring Labe.

Závěr: Prezentace bude dostupná na webu www.lter.cz. Komitét jednomyslně odhlasoval zařazení Monitoringu Labe jako kandidátskou plochu a doporučil FROV JČU do příštího zasedání pokusit se získat základní biochemická data od ČHMÚ, případně oslovit další instituce, kteří se monitoringem na Labi zabývají.

8. Webové stránky (Dušan Adam, O. Vindušková)

D.A. představil novou podobu úvodní stránky spolu s aktualizovaným textem od O.V. (upravil a schválil J.H.). O.V. upozornila, že je možné nový text na základě připomínek případně upravit.

D.A. dále informoval, že i pro rok 2021 budou náklady na hosting a provoz webových stránek hrazeny z VUKOZu, doména je na jeho jméno a nabídl ji kdykoliv převést na někoho jiného.

Závěr: D.A. pošle O.V. a J.H. přístupové údaje k doméně. Žádáme koordinátory ploch, aby poslali D. Adamovi (dusan.adam@vukoz.cz) informace k aktualizaci webu - nové/chybějící publikace, projekty a spolupracující organizace - do **30.9.2021**.

9. Informace k exkurzi na LTER Sokolovské výsypky (Jan Frouz)

Zapsali: Vindušková, Hruška